

## **СТАНОВИЩЕ**

**от доц. д-р Димо Енев Енев – АМТИИ – „Проф. Асен Диамандиев”  
Пловдив**

На дисертационен труд за присъждане на Образователна и научна степен „доктор“, Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Хореография“ към Научна специалност „Хореография“ към катедра „Хореография“ на факултет „Музикален фолклор и хореография“ при АМТИИ – „Проф. Асен Диамандиев” Пловдив

**Автор: РУМЯНА ВАНГЕЛОВА ФИЛКОВА**

**Тема: „Специфика в изпълнението на моминските обредни песни и игрови практики в някои селища от Югозападна България”**

**Научен ръководител: проф. д-р Даниела Дженева**

Докторантът Румяна Вангелова Филкова е представила комплект от документи на електронен носител, свързани с процедурата по защита дисертационния труд, както и 4 публикации отнасящи се към основната проблематиката засегната в научната разработка. Всички те отговарят на правилника за развитие на академичния състав и научната дейност на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив и затова нямам забележки към представените документи и материали.

**Румяна Вангелова Филкова** е родена на 04.09.1980г. в град Благоевград. Още на седем годишна възраст започва да изучава акордеон, а година по-късно и народно пеене и солфедж. През 1994 г. е приета Средно музикално училище в с.Широка лъка, което завършва през 1999г. Още същата година е приета в АМТИИ – Пловдив в специалност „Инструментално изкуство – народно пеене” която завършва през 2003г. През 2000 г. постъпва във Фолклорен ансамбъл „Тракия” – град Пловдив, като певец-фолклор, където работи и до днес. Осъществява множество записи в радио и телевизионни предавания. Участник и лауреат в певчески фестивали и конкурси в страната и чужбина. През 2004г, завършва СДК със специалност „Педагогика на обучението по музика” и „Българска народна хореография”, а през 2007г. и магистратура със специалност „Изпълнителско изкуство – народно пеене” в АМТИИ – Пловдив,

От 2010 до 2015 година работи като хоноруван преподавател по народно пеене и педагогическа практика в АМТИИ -гр.Пловдив, а от 2013 до 2015 е преподавател по народно пеене в НУМТИ „Добрин Петков"-Пловдив.

Разработваната проблематика в предложения научен труд **„Специфика в изпълнението на моминските обредни песни и игрови практики в някои селища от Югозападна България“**, добавя още една гледна точка в изследователските търсения към фолклора от Югозападна България. Взаимовръзката обред – песен – танц е позната в научните среди, но представената ни такава надгражда направените изследвания и води до открояване на самобитната специфика на местната фолклорна култура.

Дисертационния труд на Румяна Филкова е структуриран правилно, като е изграден по наредбите за научното писане в АМТИИ. Обемът му е от 174 страници, включващ увод, три основни глави и заключение, към което коректно са изведени изводите и приносните моменти. Поименния списък на информаторите от различните населени места и библиографията от 126 книжни заглавия, допълва труда и му дава адекватно изражение в изследователски и приложен план.

Още в уводната част дисертантът дефинира мотивационната си насоченост и задава приоритетите си за *„...изследване и комплексно проучване на обичайно-обредната песенно-танцова традиция, на връзката с драматургията в обичая и на стиловите специфики в певческото изпълнителско изкуство...“* стр. 4. Придава конкретика на увода, като упоменава изследователските си търсения, чрез обичаите **„Водици“**, **„Лазаруване“** и **„Великден“** и коректно вплита обекта, предмета и целта на научното изследване в тях. Формулира правилно задачите на изследването, както и използваната методология в емпиричен и теоретичен план. Прави кратко резюме на предстоящата разработка и се насочва към отделните ѝ детайли.

**I Глава. Обзорът на научните изследвания по темата** автора представя многоаспектно. Първо ни насочва към изследователи с изключителен принос за етнографската наука в България. След това преминава през специалисти занимаващи се с фолклора на изследвания ареал, като ги подрежда хронологично и тематично, в зависимост от професионални им насочености.

**II Глава. Характерни особености на музикално-танцовия фолклор в Югозападна България.**

Тук дисертантът се насочва първо към **Историко-географска и етноложка характеристика на района**. Прави преглед на историческата действителност съобразена с географските особености и обособяване на

отделните етнографски подрайони на областта. Съобразява миграционните процеси и ги подчинява на основната тематика на труда, като заключава: *„В резултат от демографските процеси настъпва промяна не само в духовното общуване, но и във фолклорната култура. В следствие на бежанското заселване се смесват различни регионални и локални ценности.“* стр. 17. Тази глава докторантът надгражда с още от спецификите на фолклора от този край. Първо ни запознава с особеностите двугласното пеене, като прави анализ на мелодичното и поетичното му разнообразие в отделните подрайони и в локалните микрорайони. След това се насочва и към особеностите на танцовия фолклор от областта, като на базата на същото райониране представя отделните танцови практики съобразени с регионалните, социално-битовите, музикално-песенните и половите особености на изпълнителите. В края на главата целенасочено обобщава спецификите на фолклорната област: *„Пиринската етнографска област се отличава с богато разнообразие на уникални песенни и танцови образци, разкриващи творческия гений на българина.“* стр. 27

Същинската част на труда докторантът развива в **III Глава „Специфика в музикално-изпълнителския стил и игрови практики на моминските обичаи“**. В нея тя се насочва към обредните практики на обичаите **„Водици“** от с. Добърско, **„Лазаруване“** от с. Игралище, **„Великден“** от селата Никудин и Игралище и **„Лазаруване“** от с. Пирин.

За всеки един от тях, Румяна Филкова прави кратък теоретико-приложен преглед и се насочва към конкретното описание и анализ на обичая. Коректно обозначава обредните моменти във всеки обичай, като ги детайлизира с песенно-танцовите образци с техните характерни особености и изпълнителски стил, съобразявайки ги с обичайно-обредните практики. Съпоставя известните теоретични примери с направените от нея теренни проучвания и анализирайки ги прави констатации и изводи за трансформацията им във времето, пространството и социокултурното присъствие на действащите лица в обществената група. *„...Разгледаните обичаи имат социализиращо значение - узаконяват инициацията на момите в групата на полово зрелите, тези които имат право да се задомят. В общ смисъл и насоченост обредните действия в тях са свързани с пожелания за здраве, любов, щастие, благополучие...“* стр. 155.

Изводната част е изключително обстойна с много конкретика във всеки един аспект засягаща основната част на труда. Направените обобщения в музикално-песенните и танцовите примери са формулирани на основата на теоретико-теренните проучвания, описания и анализи. Всички те са

подчинени на общото обредно начало и се явяват върхов етап в развитието на момите тяхната инициация и социализация.

Приносите на труда кореспондират адекватно с направените проучвателно-аналитични реализации и допълват цялостната конструкция на дисертацията, като целенасочено и детайлно автора ги вплита в отделните ѝ направления.

Статиите и докладите на докторанта са упоменати коректно, показващи различни етапи от изследователската му работа.

**Авторефератът** от 51 стр. е съставен въз основа на дисертационния труд и следва неговата последователност и съдържание.

В заключение изразявам своята положителна оценка за научния труд на докторанта и с препоръка за приложното му издаване, убедено препоръчвам на Научното жури да присъди на Румяна Вангелова Филкова образователната и научна степен „доктор“, професионално направление 8.3, „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Хореография“.

18.05.2024г.

доц.д-р Д. Енев